

19.05.2022

Група № 25

Урок № 28

Тема уроку: «Риторична фігура як засіб мовного вираження»

Мета уроку: повторити, систематизувати, закріпити, знання, уміння і навички учнів з теми; підвищити інтерес до предмета, активізувати діяльність учнів, стимулювати різні види спілкування; розвивати мовлення учнів, прагнення до збагачення словникового запасу учнів; виховувати толерантне ставлення, любов до української мови.

Матеріали до уроку:

1. Опрацьуйте § 6-7 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. Законспектуйте матеріал до уроку (основне):

Риторичні фігури (від грец. *rhetorikos* і лат. *figura* — образ, вид) — незвичайна побудова речень і фраз з метою підсилення емоційного впливу ораторської і художньої мови. Розрізняють такі риторичні фігури: риторичне питання, риторичне звертання, риторичне ствердження та заперечення, анафора й епіфора та ін.

Риторичне питання	<p>Запитання, яке ставиться не для того, щоб одержати на нього відповідь читачів або слухачів, а щоб привернути їх увагу до певного явища або самим питанням висловити ствердину думку.</p> <p>Куди ховається тінь? Яку мелодію дощ виспівує? Де помирають птиці? А чому зелені листки? Так мало іще ми знаємо...</p> <p>(П. Неруда)</p>
Риторичне звертання	<p>Звертання, яким письменник привертає увагу читачів до якогось явища, висловлює до нього своє ставлення, досягає сильнішого емоційного забарвлення мови тощо.</p> <p>О, горда скорбото! на твоїх олтарях // Промінь духу сповняє сьогодні безмежним болем. //</p>

	<p>Серця ненароджених онуків. (Г. Тракль)</p>
Риторичне ствердження	<p>Особливе підкреслення незаперечності сказаного автором.</p> <p style="text-align: center;">Але майже край могили // Вірю — надійде пора, // Нищості і злоби силу // Подолає дух добра. (Б. Пастернак)</p>
Риторичне заперечення	<p>Зосередження уваги слухачів або читачів на певній думці за допомогою пояснення її у формі заперечення або застереження можливого іншого погляду.</p> <p style="text-align: center;">Ні, не під чужинним небозводом Вирієм я тішила судьбу — // Я тоді була з моїм народом,... // Там, де мій народ, на лихо, був. (А. Ахматова)</p>
Анафора	<p>Повтор окремого слова або групи слів на початку цілого ряду віршових рядків, строф тощо.</p> <p style="text-align: center;">Я ковзаюсь дахом вітрів, // Я ковзаюсь дахом морів. (П. Елюар)</p>
Епіфора	<p>Повторення одинакових слів, словосполучень наприкінці віршових рядків, строф тощо.</p> <p style="text-align: center;">«О прекрасний час! // Неповторний час!» (П. Тичина)</p>

3. Виконайте вправи 3 (письмово!), 5 до § 6-7 з підручника О. Авраменка для 11 кл.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net.

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

19.05.2022

Група № 25

Урок № 29

Тема уроку: «Риторичне запитання, звернення, антитета, градація, повторення, порівняння»

Мета уроку: розширення та поглиблення знань про риторику як мистецтво, науку й навчальну дисципліну; уміння творчо застосовувати названі знання на практиці; формування комунікативної майстерності; уміле добування та оброблення інформації; піднесення ролі риторики в сучасному світі.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 6-7 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. Практичні завдання:

1. Виконайте тестові завдання

1. У реченнях *Тріснуло, струхло і стихло. Лиши шум все шумів рясношумний НЕМАЄ*

A) градації

B) антитети

B) алітерації

Г) повторення

2. Установіть відповідність.

Уривок із твору

Засіб мовного вираження

1) Ще не всі, ще не всі, ще не всі відпекли недоспівані рани.

A) антитета

2) Згинь, старе, із мріями — йди, нове, з героями.

B) градація

3) Згорнути б цей світ, заорать, загребти... Але він все чавунно сіріє.

B) повторення

4) В цьому, напевне, правда пташина... А як же людина?

Г) риторичне запитання

Д) риторичне звернення

3. Установіть відповідність.

Уривок із твору

1) Вони зійшлися: тьма і промінь,
пісні і проза, лід і пломінь ховають
більше схожих рис.

2) Благословенна будь, моя
незаймана дівице Десно! Далека
красо моя, щасливий я, що
народився на твоєму березі!

3) Найшли, налетіли, зом'яли,
спалили, побрали з собою в чужину
весь тонкоголосий ясир.

4) Плавай, плавай, лебедонько, по
синьому морю, рости, рости,
тополенько, все вгору та вгору.

Засіб художнього вираження

A) антитеза

Б) градація

В) повторення

Г) риторичне запитання

Д) риторичне звернення

2. Прочитайте речення й виконайте завдання

1. Відлюблю, відспіваю, відплачу щиро й несміло (І. Павлюк).

2. Душа полів, ти пам'ятаєш стерні? Оцю печаль, покинутість оцю (Л. Костенко).

3. Я музу кличу не такую: веселу, гарну, молодую, — старих нехай брика Пегас (І. Котляревський).

4. То невже ми повинні про це забути? Про мільйони марно загублених душ, знищених тогочасним режимом? Невже повинні мовчати перед дітьми? (О. Науменко).

5. Нехай ще раз усміхнеться серце на чужині, поки ляже в чужу землю, в чужій домовині (Т. Шевченко).

6. Пропало, пройшло, пролетіло, минулося, щезло, спливло, лишенъ головешками тліло, лишенъ попелищем цвіло (І. Драч).

7. Мир хатам, війна палацам (Ю. Смолич).

8. Рання пташка росу п'є, а пізня — слози ллє (Нар. тв.).

9. Серце довго так страждало, я благав у неба ласки. Серце ласки так жадало, я благав у неба ласки, небо ласки не послало (П. Савченко).

A. Перепишіть кожне речення з нового рядка, підкресліть граматичні основи.

Б. Визначте в них тропи й риторичні фігури, запишіть їх наприкінці кожного речення (у дужках).

3. Прочитайте текст і виконайте завдання

Український винахідник

Хто є батьками кіно? Брати Люм'єр? І так, і ні. Адже за два роки до їхнього відкриття український механік Йосип Тимченко з фізиком Миколою Любимовим розробили механізм «равлик». Його принцип дії був узятий за основу створення кінескопа! Тож саме Тимченко є справжнім батьком кінематографії.

1893 року в Україні (а саме в Одесі) показали два фільми, знятих за допомогою першого кінескопа. Тимченко випередив братів Люм'єр! У чому ж тоді справа? Його пристрій не був запатентований... До речі, кінескоп Тимченка досі зберігається в сховищі Політехнічного музею в Москві.

Однак це не всі досягнення науковця! Він — автор автоматичних метеорологічних, фізичних та астрономічних приладів. За ці винаходи не раз отримував найвищі нагороди на світових виставках. Брав участь у створенні першої моделі автоматичної телефонної станції Фрейденберга (Н. Сукач).

A. Випишіть риторичні фігури й тропи.

Б. Потренуйтесь правильно читати текст для аудиторії (як диктор радіо чи телебачення). Зверніть увагу на логічні наголоси, довжину пауз та інтонування речень.

3. Виконайте вправу 7 до § 6-7 з підручника О. Авраменка для 11 кл.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net.

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.